

továbbiakban? Az emiitett cikk a bakteriológiai háború esélyeit tárgyalja felette tudományosan és sajnálattal állapítja meg, hogy a „katonai orvostudományok ez ága még a kezdetlegesség állapotában van”. Tudományos alaposággal sorra veszi azokat az infektív betegségeket, melyeknek kórokozói ismeretesek és amelyek alkalmasnak látszanak a „hadvezetés céljaira.” Reznációval állapítja meg, hogy „bakteriológiai ismereteink még nem állanak azon a fokon, hogy a baktériumok állandó, vagy legalább is hosszú ideig tartó virulenciáját biztosítani tudjuk.” Sajnos, folytatja, az orvosi profilaxis, különösen a haladottabb államokban, legyőngítette a legveszélyesebb kórokozók virulenciáját is: a tifuszt, a himlőt, sőt még a pestist is. „Még ez utóbbi legsúlyosabb formájának: a tüdő-pestisnek sem lehet „katonai értékét” garantálni, mert hiányoznak az erre vonatkozó fontos kísérletek.” A cikkíró csak a tanulmány vége felé említi meg egy másik akadályt, mely azonban úgy látszik, nem nagyon aggasztja, mert alig pár sorban elintézi: annak a veszélyét ugyanis, hogy a baktériumok, melyek nyilván nem ismernek politikai határokat, a támadó hadseregre és a lakosságra is kiterjeszhetik hatásukat...

Álljunk itt meg: eddig az orvosok a baktériumok legyőzése érdekében végeztek tudományos kísérleteket, most viszont azon törik a fejüket, hogy hogyan lehetne a kórokozó baktériumokat fejleszteni, gyarapítani s hatóerejüket növelni. Nem a betegségek, az epidémiák legyőzése a cél itt, hanem azok előidézése, minél szélesebb keretekben való kitevnyésztése. Ma már nem a halál az ősi ellenség, hanem az élet! Mi ez, ha nem orvostudomány — visszafelé?! (a — a)

**A** TOTÁLIS HÁBORÚ. A XX. századot a jövő idők történelem tudósai a háború századának fogják nevezni. Ezt az elnevezést nemcsak a század számos nagy háborúja igazolja, hanem magának a háborúnak, mint az emberi élet megjelenési formájának döntő átváltozása is. Eddig a háború a békés élet megszakítása volt, amellyel csak abból a szempontból foglalkoztak, hogy megállítsák és kiküszöböljék. Ez a felfogás gyökeresen megváltozott az 1914-es katasztrófa óta. A háború most már nem sajátos, fontosságnélküli veszedelem. Felszabadította magát az emberiségtől, amely azt remélte, hogy ha nem is tudja teljesen megszüntetni, úgy legalábbis alávetetheti törvényeinek. A háború ezentul különleges jellegű és jogú jelenség, a lét békétől független s azzal egyenlő értékű formája. Egy új világ született, egy olyan „ellenvilág, amelyben a háború előfeltétele és mértéke mindennek s ahol képviselője, a katona az ur és a törvényhozó.” A Berlinben megjelenő *Deutsche Wehr* című katonai szaklap összegezi ily tömören azt az új vallást, melynek bibliája a *Mein Kampf*. Az idézett cikk azt követeli, hogy az „új társadalom hivatalnoká számára a háború több kell, hogy legyen pusztá foglalatosság-nál. A háború gondolata kell, hogy teljesen betöltse, s nem szabad, hogy fejében helyet hagyjon más gondolatnak. Ez legyen a nagy szenvedélye, egyedüli élvezete, sportja: valóságos monomániája.”

A mai Németországban valóban nem hiányoznak a háború monomániakusai. Ott van *Banse* professzor, a hadtudomány egyetemi tanára, kinek *Wehrwissenschaft* című könyvét a propaganda minisztérium betiltotta, mivel Banse túl nagy őszinteséggel rajzolta meg a német háború várható módszereit. (Pl. a bacilusháborút.) *Ludendorff* tábornok új füzete (*Der totale Krieg*, München 1935.) nem jutott Banse könyvének sorsára. A német sajtó mélyen hallgat róla. De világos, hogy a császári hadsereg volt főszállásmesterének véleménye jellemző ha ~~nem~~ is a né-

met kormány, de mindenesetre a Reichswehr vezetőkörének felfogására.

Ludendorff hosszasan bírálja *Klausewitz* elméletét, aki szerint a háború nem egyéb, mint a békeidő politikájának más eszközökkel való folytatása, s szembe állítja vele saját elméletét a totális háborúról, melyben nemcsak a hadsereg, hanem az egész nemzet tevékenyen vesz részt s amelynek kimenetelétől függ annak fennmaradása vagy pusztulása. Az ilyen háborút természetesen kérlelhetetlen határozottsággal kell vezetni.

A végső győzelem kivívásáért nem szabad egyetlen eszköz felhasználásától sem visszariadni, amely az ellenség megsemmisítését biztosítja. A háború valamely nép végső erőfeszítése, fennmaradása biztosítására. Ezért kell már a béke idején a nép ez élet-halál harcra való előkészítését a politika középpontjába állítani... *Klausewitz* összes elméletei a papirkosárba valók... „Barmit is mondjanak: a támadás az a harci forma, mely a döntést kicsikarja, s végül is erről van szó. A támadó szellemben a fensőbbség büszke tudata uralkodik, s ez az a meg nem mérhető tényező, amely a jól vezetett támadás sikerét biztosítja még a számbelileg fölényben levő ellenféllel szemben is.” Így határozza meg Ludendorff a totális háború fogalmát. Ebből kiindulva állapítja meg a korlátlan tengeralattjáró s légiháború szükségességét és jogosságát. Ludendorff kendőzetlenül beszél: „azok a kísérletek, amik a totális tengeralattjárói háború megszüntetésére irányulnak, vagy legalább azt akarják elérni, hogy a hadviselő felek ne sülyeszszék el a hadizónába tévedő hajókat s a repülőgépek ne bombázzák a polgári lakosságot, ájtatos kívánság maradnak. A totális háború szükségletei s a létért küzdő nép erőfeszítései fontosabbak, mint a korlátlan tengeralattjáró s légiháború megszüntetését kívánó vágyálmok.” A hadüzenet a túlhaladott *clausewitz* elmélet lomtárába tartozik: „Tévedés azt hinni, hogy a háború szükségszerűleg hadüzenettel kezdődik.” Ezt az aforizmát gazdag történelmi példatár követi. Ludendorff már csak azért is ellenfele a hadüzenetnek, mert **abban** igen könnyen támadási szándékot lehet felfedezni.

A könyv további részeiben Ludendorf a **szakember** tárgyilagosságával vázolja fel a háborús hangulat előkészítésének, a haditerv megállapításának, a mozgósítás **gyors** végrehajtásának, az erélyes támadás **beindításának**, technikai módozatait. Könyve nem csak egy szabadjára theoretizáló tábornok véleményének a kifejezése, **hanem** egy rendszeré is. Nem Ludendorffon és társain mulik majd, ha a XX. század a jövő történelem könyveiben nem mint egy kultúra **elkeseredett** és **véres** háborúk közepette történt összeomlásának **korszakaként szerepel**.

Márk Viktor

**B**ARNA MÉRLEG, A németországi nemzetiszocialista rendszer most ünnepelte harmadik évfordulóját. Ebből az alkalomból nem lesz érdektelen közölnünk párat azokból az „eredményekből”, amelyeket a nemzetiszocialista kormányzat három éves fennállása után felmutathat. Alábbiakat azzal a megjegyzéssel közöljük, hogy adataink legnagyobb részét, a német hivatalos jelentések figyelembevételével összeállított népszövetségi kimutatások szolgáltatták! Az adatok a következők:

1. *Külkereskedelm:* Németország külkereskedelmi mérlege 1932-ben még 255 és fél millió dollár aktívával zárult. A mai német uralom első évében ez az aktiva már 159 millióra csökkent, 1934-ben pedig már 66 millió dolláros külkereskedelmi deficitet mutatott fel.

2. *Folyószámla-léte:* Az 1931 decemberi adatokkal szemben 1934-ben már 15 százalékos a csökkenés. (Ugyanakkor Dániában 5, Angliában